

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Defensionis quartæ Ioannis Pappi, Doctoris Theologi,
Partes Tres Priores**

Pappus, Johann

Tvbingæ

VD16 P 331

Ad Nobiles, Clarissimos, Et Prudentissimos Viros, Scholarchas, Et
Academiae Patronos, Ioh. Philippum à Kettenheim, Prætorium, Ioh.
Carolus Lorcherum, Consularem, Fridericum Gotteshemiu[m], ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-36581

AD NOBILES, CLARISSIMOS, ET PRUDENTISSIMOS VIROS, SCHOLARCHAS, ET ACADEMIAE PATRONOS,

*Iob. Philippum à Kettenheim, Prætorium,
Iob. Carolum Lorcherum, Consularem,
Fridericum Gotteshemiū, Tredecemvirum,*

IOHANNIS PAPPI, DOCTORIS THEOLOGICI, Defensionis quartæ tres partes priores.

Ravis sanè & pernecessaria est omnibus pijs Ecclesiæ Ministris, Diui Apostoli ad Timotheum commonitio, Amplissimi D. D. D. Scholarchæ: Seruum Domini non oportet litigare, sed placidum esse erga omnes, propensum ad docendum, tolerantem malos, cum mansuetudine erudientem eos, qui obstitunt. Quam commonitionem aduersus Cresconium Grammaticum exponens Augustinus, Intende, inquit, quem noluit litigare, voluit tamen in modestia corripere diuersa sentientes: ne Dei seruus prohibitionem petulantia, occasionem putaret esse pigritia. Verum quia multi & ipsam correptionem, quæ modestè fit, vel peccatis suis fauentes, vel, quid respondeant, non inuenientes, nec tamen veritati acquiescentes, onerosè ac molestè ferunt: eos, qui secum sedulo agunt, nec ab eorum conuincendo errore dissimulant, litigiosos

X X

giosos

Prefatio ad D. Scholarchas.

giosos & contentiosos vocant. Falsitas enim, quæ nudat,
& redargui metuit, eorum vitiorum nomine, quæ veritas
damnat, diligentiam veritatis accusat.

Facit autem ista commonitio, & hæc istius commoni-
tionis Augustiniana explicatio, vt hac etiam vice Sturmio
respondendum putem, neque propterea litigiosi & contem-
tiosi probrum extimescam. Nunquid enim, vt & ea, quæ
apud Augustinum sequuntur, adijciam, ideò ab hac instan-
tia desistendum est? Vide quemadmodum Timotheum
idem astringat Apostolus, ne propter homines, quibus in-
suavis est prædicatio veritatis, aliqua ei segnitia prædicandi
subreperet: Testificor, inquit, coram Deo & Christo Iesu,
qui iudicaturus est viuos & mortuos, & per manifestatio-
nem & regnum eius, prædica verbum, in ista opportune,
importune, argue, hortare, increpa, in omni longanis-
mitate & doctrina. Quis hæc audiens, si Deo fidelis-
ter seruit, si dolosus operarius non est, ab hac diligentia &
instantia conualescat? quis sub tanta testificatione segnis esse
audeat?

2. Timoth. 4.

Quis autem nostrum reuera litigiosus & contentiosus
sit, & à quo contentionis huiusce principium sit natum: ra-
meti proxima quoque *περοφαιρα* vobis ostendi, rursus ta-
men, quotiescunque id petetis, & audire me voletis, osten-
dere vobis paratus sum. Liquidò enim, & quasi ad oculum
demonstrare vobis possum, neque authorem me esse huius
dissidij, neque mea culpa factum, vt contentionis huius acta
in aliorum manus deuenirent: sed eosdem illos crabrones
Sturmiianos, qui incendium hoc excitarunt, omnem quo-
que

Præfatio ad D. Scholarchas.

que lapidem mouisse, vt quàm latissimè & longissimè ^{u. i. i. i.} illa sua innotescerent. Nunc aut̃ de re ipsa prius, quæ inter nos controuertitur, ea, quæ videbuntur necessaria, respondebo. Ante omnia tamen status ipse, quo omnis nostra causa continetur, repetendus mihi est: vt & ego, quid præcipuè obtinendum sit, recorder, & vos, Amplissimi D. D. Scholarchæ, quid maximè spectandum vobis sit, intelligatis.

Fatetur autem Sturmîus, causam hanc pluribus iam, ^{pag. 54.} quàm initio erat, controuersijs implicatam esse: & quinq; que commemorat, de quibus iudicium faciendum sit, & ^{pag. 69.} ferenda sententia. 1. An verecunde, & apposite ad Concordiam retinendam in Academia & Ecclesia, eo tempore has theses de damnatione errorum publicàrim, quo tempore à Senatu postulabam (Conuentus equidem Ecclesiastici iussu & nomine) vt formulæ Concordiæ subscriberetur? 2. An rectè me defenderim, quòd re cum ipso non communicata, theses diulgàrim? Duo hæc in quæstione fuisse non nego: & spero, me æquis iudicibus facilis me probare posse, atque adeò duabus iam Defensionibus meis primis vobis probasse: neque inuerecundas, aut in tempestiuas meas theses fuisse, neque ips diulgatis, Rectoris me autoritatem imminuisse, quanquam de altero isto, ipse me excusat Sturmîus, cum conqueritur, Theologos in conuentibus Academicis semper recusasse, suas theses Rectoris, & Decani, & Visitatorum subijcere iudicio. Cur enim ego faciam, quod Theologi, & quidem in conuentibus Academicis semper recusarunt

X X 2 facere:

Præfatio ad D. Scholarchas.

facere, & cur recufarint, grauiffimas habent rationes. Tertium est, inquit, de quo faciendum iudicium est: vtra harum duarum propositionum verior & certior, & minus callida atq; Sophistica fit: ista ne illius thesis: Errores iudicio Pappi pugnantés fundamento fidei, licitum est condemnare, an hæc mea? Errores verè pugnantés vero fundamento fidei, reprehendere, refutare, condemnare semper licitum est, semperq; licebit. At ego de tertio hoc faciendum esse iudicium in controuersia pernego: & non minus veram & certam meam thesin esse affirmo: Errores repugnantés verbo Dei, & labefactantes fundamentum fidei, damnandos, h. e. dijudicandos, & refutandos, & Ecclesias monendas esse, vt à talibus erroribus, & à Doctoribus tales errores profitentibus, sibi caueant, quàm illam proximam Sturmianam: imò Sturmianam istam, quæ tam vera & certa videri vult, callidam esse dico atq; Sophisticam. Hoc enim illa agit, vt mea thesis non de veris erroribus, hoc est, verè, sed meo tantum iudicio, repugnantibus, non vero, sed falso fundamento fidei videatur agere, & condemnationem, nondum causa factis cognita, exterarum Ecclesiarum, exterorum Regum atq; regnorum postulare: id quod ipsi etiam formula Concordiæ, non minus falso, paulò antè obiecerat. Quartum esse dicit, an rectè Philippi Melanchthonis scripta, paucorum hominum iudicio, ex Scholis & Academijs, & Ecclesijs debeant exterminari? & huic quarto quintum addit, de eodem Philippo, vtrum melius potuerit de Ecclesijs exteris, et illarum doctrina iudicare, tum, cum cõtrouersia de coena Dñi exagitari cœpit: an cum Concordia composita, libris vtrinq; editis, absque vilo animi motu malo lectis atque perspectis? At ista duo, vt illud interim à Tertulliano mutuemur, nihil ad Andromachen. Philippi equidem autoritate vsus fues
ram,

Disp. mea thesi
2. 4. 5.

Præfatio ad D. Scholarchas.

ram, vt ostenderem, ipsum tempore non minis periculoso, in ipsis nempe Augustanis Comitibus, anno 1530. cum certe non ignoraret, Pontificios annos superiore in conuentu Spiritus Sancti Spectasse, vt quoniam de Cœna Domini non eadem erat omnium Ciuitatum, quæ Principum, sententia, Principes à Ciuitatibus dirimerent, ne qua esset inter ipsos consiliorum communicatio, neque voluntatis consensio: cum hoc, inquam, non ignoraret Philippus, tamen eum vnà cum Brentio, de damnatione errorum idem sensisse, & ad Landgrauium Philippum perscripsisse, quod meis ego in thesibus defendo. Neque verò, si probauit Sturmius, ab hac Philippum sententia postremis, annis discessisse: propterea verum non est, eum in hac aliquando sententia fuisse: neque controuertitur inter nos, prior ne illa Philippi sententia, quam publicè professus est, verior sit, an illa, in quam eum discessisse aiunt, posterior: illud autem, quod in primo Antipappo Sturmius posuerat, planè falsissimum deprehenditur, inde ab exordio reuocata lucis Euangelicæ, à nemine viro bono, & prudenter, pacisq; amante, hanc sententiam fuisse defensam. De examinandis autem, paucorum hominum iudicio, ex Scholis & Academijs, & Ecclesijs, Philippi scriptis agi, quis audeat affirmare, qui sciat, in ipsis adhuc Academijs Saxonis, Vvitebergensi & Lipsensi, Locos Philippi communes, in Theologorum Scholis publicè explicari.

His igitur quinque capitibus Sturmius controuersiam nostram includit: sed quàm verè & candidè id faciat, iam à me est ostensum. In tertio enim aperta fraus est, ad *διὰβολῶν*, & calumniam Sophisticam accommodata: postrema duo ad rem ipsam minime pertinent: de primis, etsi litem mihi initio mouit: res tamen ipsa loquitur, nihil aliud eum intercessione hac sua quaesuisse, quàm vt veterem, & toties compos-

Scidanus lib. 6.

Pag. 26.

Vide etiam Defensionem tertiam, pag. 117.

XXIII

XX 3

tam

Præfatio ad D. Scholarhas.

ram de Confessione quatuor Ciuitatum litem renouaret: & subscriptionem libri Concordiæ, quem ab huius Ecclesiæ ministris concordissimis probari, & Magistratui commendatum esse intellexerat, quacumq; tandem ratione impediret. Quod cum firmis & solidis rationibus se efficere posse distuderet, ad conuicta & maledicta, tanquam ad equum, ut aiunt, confugiendum sibi putauit: ut vel ipso suorum voluminum strepitu, quasi quadrigarū quodam impetu, veritatem, à qua desertum sese animaduertit, si posset, prosterneret & cœcul-

Lib. 3. cap. 1.

caret. Cum enim, ut de Petiliano Augustinus ait, vidisset tanta firmitate roboratam, tanta luce illustratam, quam tenemus & defendimus, veritatem, ut quid contra eam dicendum esset, quo conuicta refelleretur, inuenire non posset: cumq; attendisset etiam multorum, qui eam legerant, expectationē in se esse conuersam, scire cupientium, quid diceret, quid ageret, quā euaderet, quō ex tantis angustijs, quibus eum Dei verbum circumuallarat, erumperet: hīc ille, qui debuerat cōtempta opinione vanorum, pergere in veram sanamq; sententiam, fecit, quod de talibus Scriptura prædixit: Dilexisti

Psal. 52. malitiam super benignitatem, iniquitatem magis, quam loqui æquitatem.

Ut autē ad ea omnia, quæ quarto hoc Antipappo contra me attulit, ordine respondeamus: neq; eadem tamen, cū redio & molestia Lectoris repetere sapius cogamur: omnem illius amarulentiam tribus nos partibus distinguemus: quarū prima erit de ijs Confessionibus, & Concordiæ formulis, quas à nobis, Ecclesiæ Argentinensis ministris, violatas esse, & quotidiē violari contendit: & præsertim de Confessione quatuor Ciuitatū, Argentiæ, Constantiæ, Memmingæ, Lindauæ. Imper. Carolo V. in Comitijs Augustanis oblata: altera de libro Concordiæ, Illustrissimorū quorundā Principū, & honoratissimā

Præfatio ad D. Scholarchas.

stissimam Ciuitatū Imperij iussu atq; approbatione iā edito:
quem necdū etiam lectū, tam acerbè, tamq; hostiliter exagis-
tat: tertia de contumelijs & maledictis multis atq; atrocibus,
quæ aduersus me & alios, ardens ipse iracundia, quarto hoc
Antipappo anhelauit. Nam de thesuro mearum προμήθειαι
& diuulgatione nihil in hoc quidem tempore habeo, quod
Defensionis meæ secundæ, quam nondum refutauit aduersa-
rius, videatur addendum.

Illa autem tria, quæ modo proposui, dum pertracto, quæ
so ego vos Scholarchæ, vt à personis nostris paulisper vos
tollatis, & quæstionem potius, quæ inter nos vertitur, inqui-
ratis: nec quæ, vel quales simus, sed quid pro veritate, vel con-
tra veritatem dicamus, attendatis. Si enim de laude eruditio-
nis, si de autoritate inter literatos homines, si de meritis erga
bonas literas ageretur: quis, nisi stultus, aut potius insanus,
Sturmio non concederet? ne quis me in illo potissimum, cui
multa me debere vltro fateor, genuinum frangere voluisse
arbitretur. Quia verò in ista disquisitione ipse Deus, vt cum
Nazianzeno loquar, hoc est, doctrina de Deo & Religio,
ἡ κεν δ' αὐθιγὸς ἐστὶν, καὶ ἡ προκείμενη, oportet sanè non modò
me, sed ipsos huius controuersia & lectores & iudices, τὰ μὲν
πρὸς ἀλλήλους, πρὸς ἀνδρῶν μόνον βλέπετε. Is & meæ, & aduersarij
mei, & eorum, qui ipsum inflammant, conscientia, & ius-
dex, & testis est. Is etiam nouit, quid in hac controuersia spes-
temus, aut quæramus ab vtraq; parte: & quis nostrum ve-
ram Christianæ charitatis rationem sequatur. Certè, vt in
finita alia præteream, à Charitatis spiritu nequaquam pro-
ficiscitur: quòd, quia conuictijs cum aduersario non cer-
taui, ne hoc ille quidem ferre potest: sed nescio quid de ex-
citato à me Reuerendo & Clariss. viro, D. Doctore Luca
Osiano

August. contra
Petilianum, lib. 3.
cap. 1.

Praefatio ad D. Scholarchas.

Osiandro, & de consilio prudentissimi viri, & excellentissimi,
Iurecōsulti, Doct. Stephani Mummij, affinis mei honorandi,
ad calliditatē & fraudem à me vsurpato confingit. Ac Doct.
quidem Osiander pro seipso, vt arbitror, respondebit: Doct.
autem Mummij, vt nihil à Christiana pietate alienum con-
suluit mihi, ita & obsequentem me habuit: neq; eius in hac
controversia mentio à Sturmio debuit fieri, nisi fortasse factis
ei non est, famam meam oppugnare: nisi etiā affini
meo, propterea quod conuitia Sturmiana ipsi
non pfacent, molestiam aliquam possit
creare. Sed iam ad rem

ipfam accedo,

Joan